

Kurikulárna reforma a hodnotenie žiakov

VLADIMÍR BURJAN

Kurikulárna reforma a hodnotenie výkonov žiakov

*Ukážte mi, ako hodnotíte,
a ja vám poviem, aká ste škola.*

Vladimír Burjan

Vrstvy školského kurikula

- Zamýšľané (deklarované, napísané)
- Interpretované (pochopené)
- Realizované (odučené)
- Dosiahnuté (naučené, osvojené)

Dve pojatia (zamýšľaného) kurikula

Úzke pojatie

Je to vymedzenie (zoznam) učiva, ktoré sa má v jednotlivých ročníkoch (stupňoch vzdelávania) preberať.

Široké pojatie

Je to súbor cieľov, obsahov, foriem, metód a spôsobov hodnotenia ktoré sa majú realizovať v jednotlivých ročníkoch (stupňoch vzdelávania).

Dve pojatia (zamýšľaného) kurikula

Úzke pojatie

Je to vymedzenie (zoznam) učiva, ktoré sa má v jednotlivých ročníkoch (stupňoch vzdelávania) preberať.

Široké pojatie

Je to súbor cieľov, obsahov, foriem, metód a spôsobov hodnotenia ktoré sa majú realizovať v jednotlivých ročníkoch (stupňoch vzdelávania).

Nový štátny vzdelávací program

Vrstvy školského kurikula

- Deklarované (zamýšľané, napísané)
- Interpretované (pochopené)
- Realizované (odučené)
- Dosiahnuté (naučené, osvojené)

**Úzke pojmie
kurikula**

Vrstvy školského kurikula

- Deklarované (zamýšľané, napísané)
- Interpretované (pochopené)
- Realizované (odučené)
- Dosiahnuté (naučené, osvojené)

**Široké pojmie
kurikula**

Rozsah nadchádzajúcej reformy

Zmeny obsahu vzdelávania

Vypustenie niektorých tém

Pridanie niektorých tém

Zmeny v usporiadaní tém

Zmena kompetencií škôl pri tvorbe
ŠkVP (napr. voľnosť v rámci cyklov)

Typická kurikulárna reforma

Rozsah nadchádzajúcej reformy

Zmeny obsahu vzdelávania	Ďalšie zmeny
Vypustenie niektorých tém	Zmeny v cieľoch vzdelávania
Pridanie niektorých tém	Rozdelenie vzdelávania na tri cykly
Zmeny v usporiadaní tém	Zmeny v organizácii vyučovania
Zmena kompetencií škôl pri tvorbe ŠkVP (napr. voľnosť v rámci cyklov)	Zmeny foriem a metód vyučovania
	Zlepšenie kultúry a klímy škôl
	Zmeny roly učiteľa v procese učenia sa
	Zmeny v hodnotení výkonov žiakov

**Naša súčasná
kurikulárna reforma**

Princíp súladu kurikula a hodnotenia

Princíp súladu:

Čo sa vyučuje

To má byť hodnotené

Súčasný stav:

Vyučuje sa faktografia
(znalosť pojmov, faktov)

Hodnotí sa
znalosť faktografie

Reforma

Bude sa vyučovať
niečo iné

Nutná zmena

Bude sa musieť
hodnotiť niečo iné

Nesúlاد medzi hodnotením a kurikulumom

„Zaostávanie“ hodnotenia za vyučovaním nie je vhodné

Rozvíja sa myslenie,
objavovanie, tvorenie,
rozvíjajú sa kompetencie

Hodnotí sa
znalosť faktografie

Ani „predbiehanie“ hodnotenia pred vyučovaním nie je vhodné

Vyučuje sa faktografia
(znalosť pojmov, faktov)

Hodnotí sa nadobud-
nutie kompetencií

Vyučuje sa jazykoveda
a literárna teória

Hodnotí sa
čítanie s porozumením

Naša výuka SJL

Testy PISA

Zmeny v oblasti hodnotenia, ktoré budú v rámci reformy podporované

1. Zmena poňatia a účelu hodnotenia
2. Slovné hodnotenie
3. Formatívne hodnotenie
4. Hodnotenie kvality vedomostí a hĺbky porozumenia
5. Hodnotenie zručností a spôsobilostí
6. Sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie
7. Hodnotenie osobného pokroku

*„Wish list“
reformátorov*

Zmena poňatia a účelu hodnotenia

**Nevhodné poňatia hodnotenia,
ktorých by sme sa mali zbaviť**

Hodnotenie
ako **motivácia**

Kto správne vyrieši všetky tri rovnice, dostane jednotku!

učiteľ matematiky

Hodnotenie
ako **odmena**
za **námahu**

Známky sú pre žiakov ako plat pre zamestnancov. Neznámkovanie by som prirovnala k práci bez výplaty.

učiteľka

Hodnotenie
ako súťaž
medzi žiakmi

*Náhradné písomky nepovoľujem,
lebo žiaci by nemali rovnaké podmienky.*

učiteľ

Hodnotenie
ako **kontrola**

*Dieťa nikdy nebude samé robiť viac,
ako je nutné. Keď to necháme na ňom,
tak ďakujem pekne.*

učiteľka

Hodnotenie
ako **donucovací**
prostriedok

*Žiaci rozumejú najmä známkam.
Všimnite si neklasifikované predmety
– čo sa neznámkuje, to sa neučia.*

učiteľka

Hodnotenie
ako **disciplinačný**
prostriedok

*Neznámkovat? Ťažko sa
udržíje disciplína, keď nemáte
na žiaka žiadne páky.*

učiteľka

Hodnotenie
ako **trest**

Zasa nemáš kružidlo? Päťka!
učiteľka matematiky

**Vhodné poňatia hodnotenia,
ktoré by sme sa mali podporovať**

Hodnotenie
ako **užitočná**
spätná väzba

Hodnotenie ako **diagnostika**

Chyby, ktoré robia žiaci v procese učenia sa, je potrebné pochopiť, nie potrestať.

Jo Boaler

**Hodnotenie ako
objektívna infor-
mácia o žiakovi**

Legislatívne možnosti škôl

Čo hovorí legislatíva?

Zákon č. 323 z 21. októbra 2025 o výchove a vzdelávaní (šk. zákon), § 55, ods. 2:

Priebežné hodnotenie vo vyučovacom predmete sa vykonáva formou

- a) klasifikácie,***
- b) slovného hodnotenia,***
- c) kombinácie klasifikácie a slovného hodnotenia,***
- d) inou formou, ktorá je v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania.***

Čo hovorí legislatíva?

Zákon č. 323 z 21. októbra 2025 o výchove a vzdelávaní (šk. zákon), § 55, ods. 3:

Súhrnné hodnotenie za polrok školského roka **v prvom až piatom ročníku základnej školy** sa vykonáva formou

- a) klasifikácie,**
- b) slovného hodnotenia alebo**
- c) kombinácie klasifikácie a slovného hodnotenia.**

Nie je tu písmeno d).

Čo hovorí legislatíva?

Zákon č. 323 z 21. októbra 2025 o výchove a vzdelávaní (šk. zákon), § 55, ods. 4:

Súhrnné hodnotenie za polrok školského roka **v šiestom až deviatom ročníku základnej školy** sa vykonáva formou

a) klasifikácie alebo

b) kombinácie klasifikácie a slovného hodnotenia.

Čo hovorí legislatíva?

Zákon č. 323 z 21. októbra 2025 o výchove a vzdelávaní (šk. zákon), § 55, ods. 4:

Škola vo svojom školskom vzdelávacom programe uvedie formu priebežného hodnotenia a súhrnného hodnotenia pre každý vyučovací predmet.

Nikde nie je predpísané, že forma priebežného hodnotenia a forma súhrnného hodnotenia musí byť rovnaká.

Základné (najčastejšie) kombinácie

Priebežné h.:
klasifikácia

+

Súhrnné h.:
klasifikácia

Priebežné h.:
slovné

+

Súhrnné h.:
slovné

Priebežné h.:
kombinované

+

Súhrnné h.:
kombinované

Zákon nezakazuje ani tieto kombinácie

Priebežné h.:
klasifikácia

+

Súhrnné h.:
kombinované

Priebežné h.:
kombinované

+

Súhrnné h.:
klasifikácia

Priebežné h.:
slovné

+

Súhrnné h.:
kombinované

„Neoficiálne“ formy kombinovaného hodnotenia

Neoficiálne kombinované priebežné h.

Známky + neoficiálne slovné hodnotenie

Škola oficiálne používa klasifikáciu, pričom ku každej známke učiteľ pridá (neoficiálny) slovný komentár.

Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ, čl. 2, ods. 3:

*Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia **a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov.** Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní.*

Neoficiálne kombinované priebežné h.

Slovné hodnotenie + neoficiálne známky

Škola oficiálne používa slovné hodnotenie, pričom ku každému slovnému hodnoteniu učiteľ pridá informáciu o tom, ako by vyzeralo hodnotenie známkou, napr. *„Ak by sme hodnotili známkami, bola by to dvojka.“*

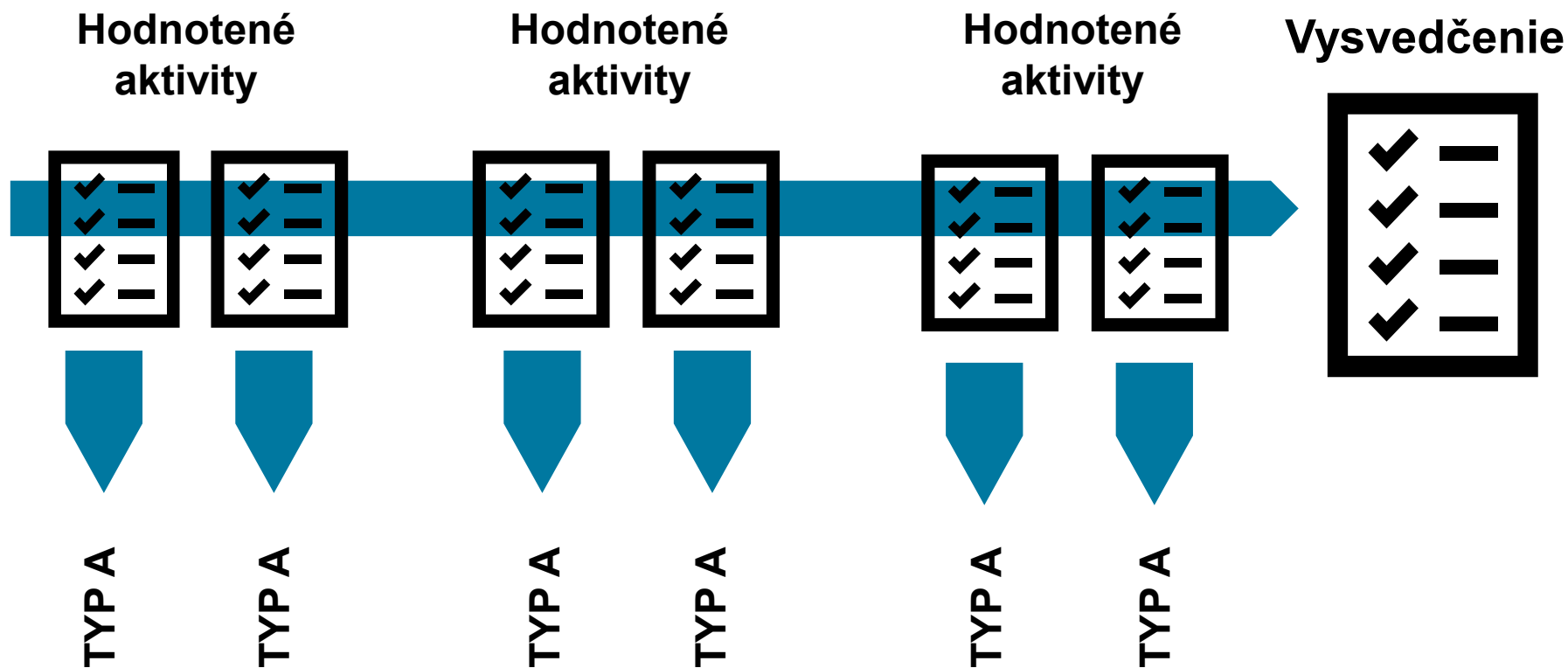
Neoficiálne súhrnné kombinované h.

Známky + neoficiálne slovné hodnotenie

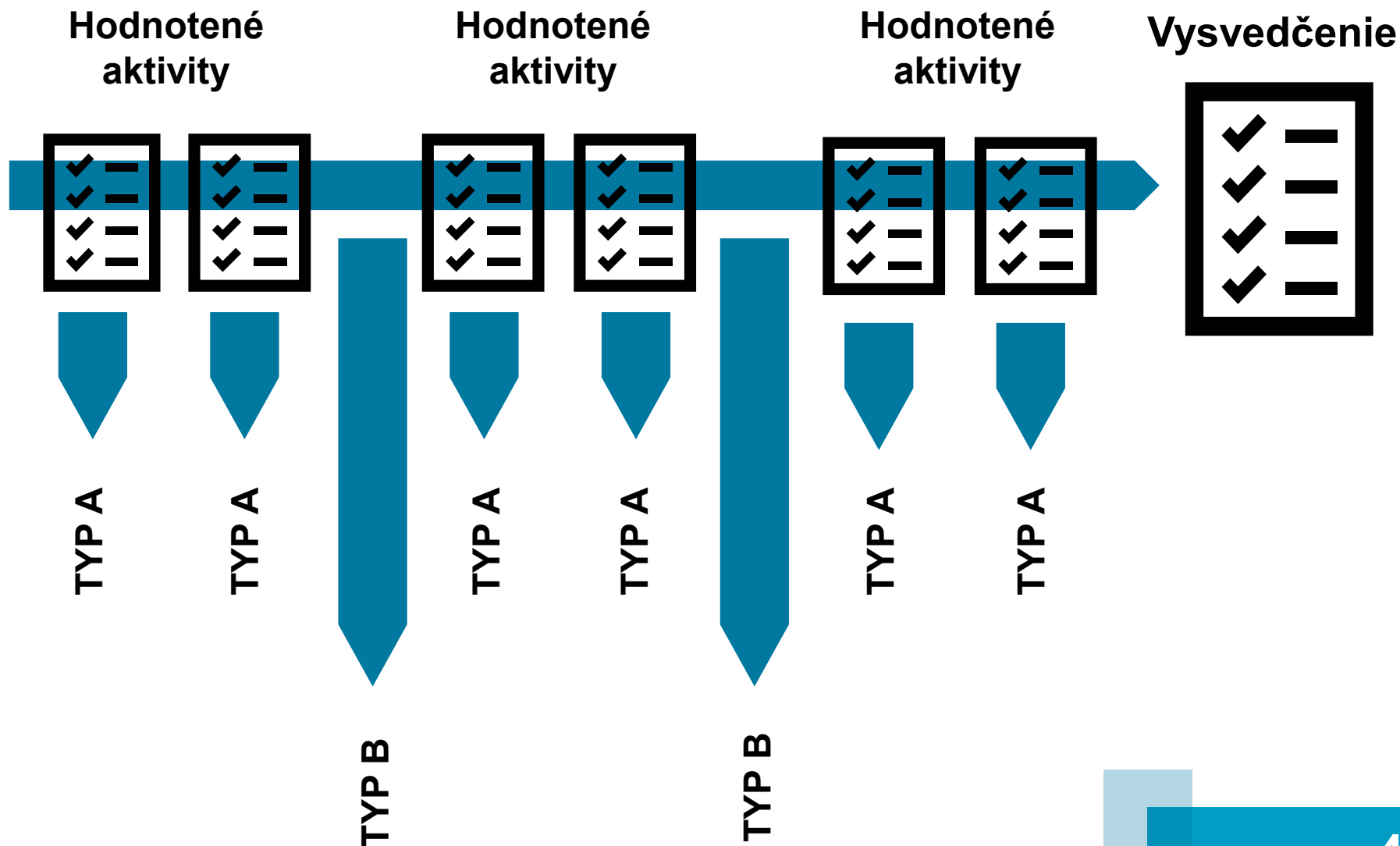
Škola oficiálne používa pri súhrnnom hodnotení klasifikáciu, pričom učitelia spolu s vysvedčením rozdávajú žiakom aj „neoficiálne“ slovné hodnotenie (na osobitnom papieri).

Slovné hodnotenie

Dva druhy priebežného slovného hodnotenia

Dva druhy priebežného slovného hodnotenia

Priebežné slovné hodnotenie typu A

- Má byť poskytované **čo najčastejšie**, ideálne **po každej samostatnej aktivite žiakov**.
- Väčšinou má **ústnu formu**.
- Jeho primárnym adresátom je **žiak**. Toto hodnotenie **nie je** určené rodičom.
- Vzťahuje sa **na konkrétny výkon žiaka**, ktorý má vecne popisovať a hodnotiť.
- Má byť **inštruktívne** – jeho hlavným účelom je **zlepšiť či zefektívniť žiakovo učenie**.

Čo má obsahovať slovné hodnotenie typu A?

- opísanie výkonu žiaka (?),
- posúdenie výkonu žiaka,
- poukázanie na veci, ktoré žiak urobil dobre,
- poukázanie na chyby či nedostatky a ich príčiny,
- **odporúčanie, ako má žiak ďalej postupovať, aby sa zlepšil – spätná väzba má byť inštruktívna!**

Známka – nedostatočná spätná väzba

Př. 3: Chemické ošetření rostlin

Prvním postřikovačem se rostliny ošetří za 4 hodiny, druhým za 6 hodin. Jak dlouho by trval postřik rostlin, jestliže by nejprve první postřikovač pracoval 2 hodiny sám a pak teprve oba současně?

1. postřikovač	4h	$\frac{1}{6}$	$\frac{x}{6}$
2. postřikovač	4h 6h	$\frac{1}{4}$	$\frac{x}{4}$
spolu	xh	$\frac{1}{x}$	1

$$\frac{x+2}{6} + \frac{x}{4} = 1 \quad \cdot 12$$

$$2x+4+3x=12$$

$$5x = 12 - 4 \quad 0,6$$

$$5x = 8 \quad \cdot 60$$

$$x = 8 : 5 = 1,6 \quad 00$$

$$\frac{36}{36,0}$$

$$x = 1,6 = 1 \text{ hodina } 36 \text{ minut}$$

Postřik rostlin by trval 1 hodina 36 minut.

5

Známka – nedostatočná spätná väzba

Úloha z matematiky (I. stupeň ZŠ):

Vypočítajte:

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 247 \\ \hline 259 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 351 \\ + 613 \\ \hline 964 \end{array}$$

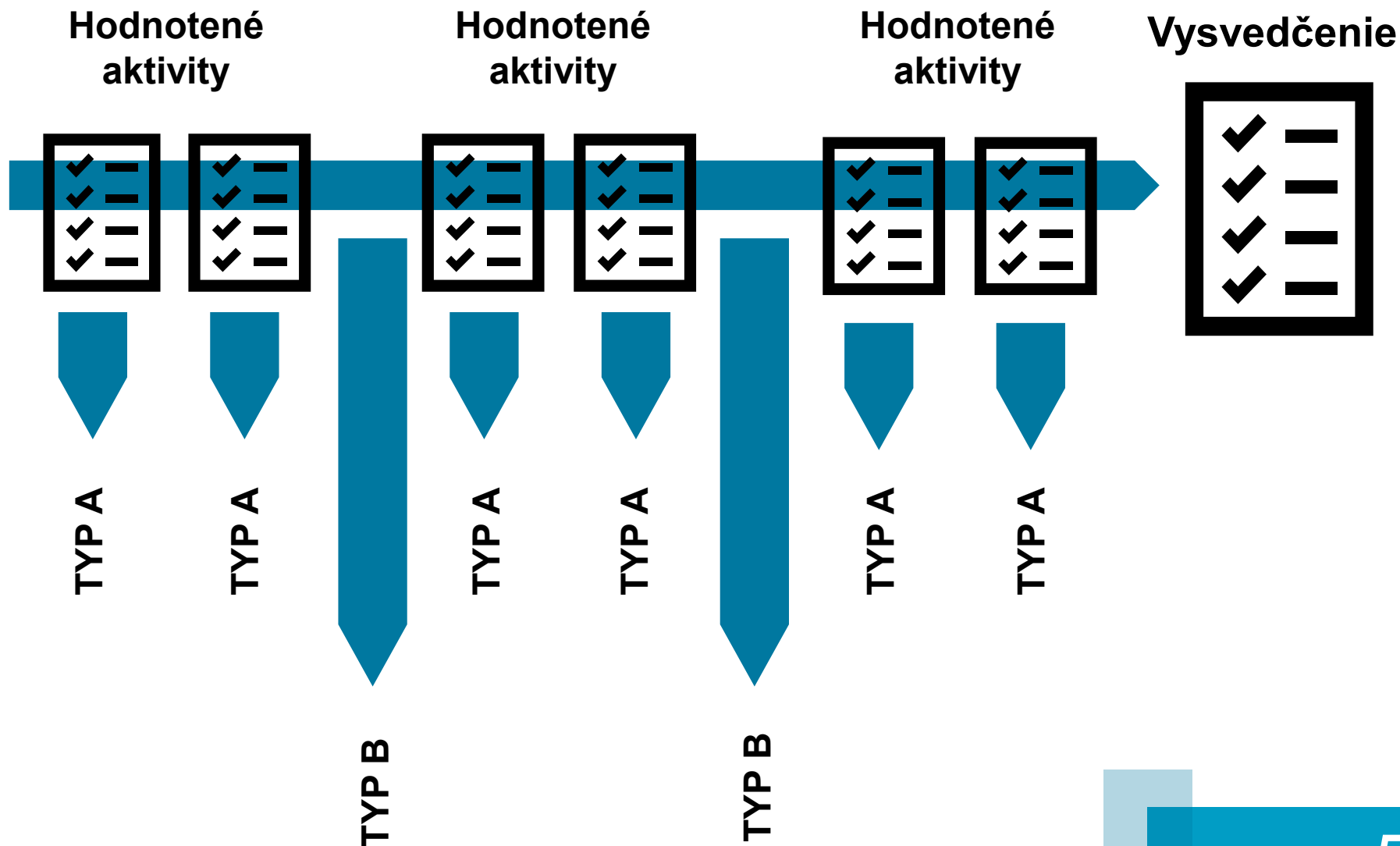
$$\begin{array}{r} 73 \\ + 526 \\ \hline 599 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 475 \\ + 289 \\ \hline \del{654} \\ 764 \end{array}$$

2

Dva druhy priebežného slovného hodnotenia

Priebežné slovné hodnotenie typu B

- Má byť poskytované **niekoľkokrát** (3 – 4) za klasifikačné obdobie.
- Väčšinou má **písomnú formu**.
- Jeho primárnym adresátom je **rodič**, sekundárnym adresátom môže byť **žiak**.
- Nevzťahuje sa **na konkrétny výkon žiaka**, ale na **celkové fungovanie žiaka v škole**.
- Má informovať rodiča o oblastiach, na ktoré by sa mal žiak sústrediť, resp. o činnostiach, v ktorých by sa mohol zlepšiť.

Súhrnné slovné hodnotenie

- Poskytuje sa **na konci klasifikačného obdobia**.
- Musí mať **písomnú formu**.
- Jeho primárnym adresátom je **rodič**, prípadne **d'alší aktéri vo vzdelávaní („vesmír“)**. Sekundárnym adresátom môže byť **žiak**.
- Nevzťahuje sa na konkrétne výkony žiaka, ale **na žiakom dosiahnutú celkovú úroveň vedomostí a zručností** a na jeho **celkové fungovanie v škole**.

Súhrnné slovné hodnotenie

- opis dosiahnutej úrovne vedomostí žiaka,
- info o miere naplnenia vytýčených vzdelávacích cieľov,
- poukázanie na silné a slabé stránky žiaka v predmete,
- poukázanie na oblasti, v ktorých má žiak rezervy a návod, ako sa zlepšiť,
- trend žiakových výkonov v predmete,
- info o motivácii žiaka a jeho záujme o predmet,

Súhrnné slovné hodnotenie

- info o aktivite žiaka na hodinách, spolupráci s učiteľom,
- info o plnení si povinností zo strany žiaka,
- info o výsledkoch žiaka v predmetových súťažiach prípadne o iných jeho osobitných výkonoch,
- niečo špecifické, osobné, niečo, čo nemôže mať v slovnom hodnotení žiadny iný žiak,
- **informáciu o tom, či žiak v predmete splnil požiadavky na postup do vyššieho ročníka.**

Videotutoriál o slovnóm hodnotení

Ako na slovné hodnotenie

videotutoriál
s V. Burjanom

Aké možnosti majú školy pri priebežnom hodnotení?

Ako na slovné hodnotenie

videotutoriál
s V. Burjanom

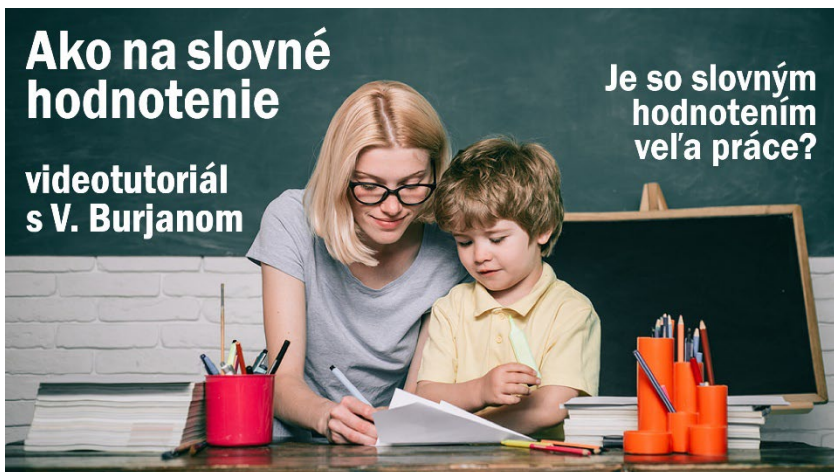
Poznáte „neoficiálne“ slovné hodnotenie?

Ako na slovné hodnotenie

videotutoriál
s V. Burjanom

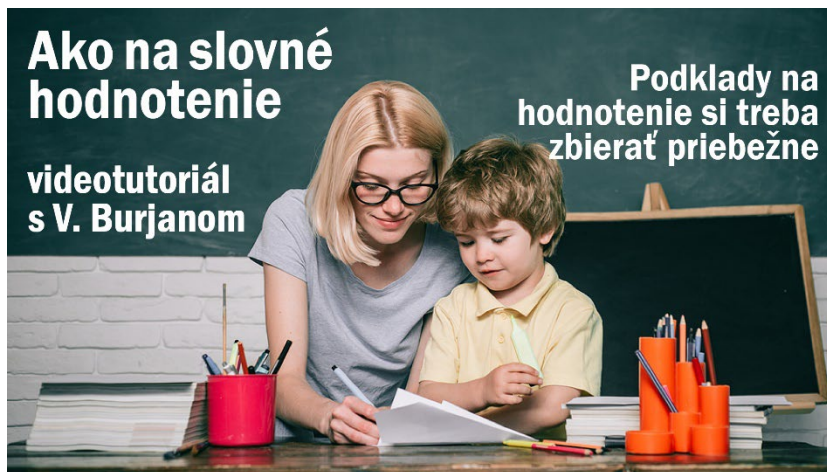
Je so slovným hodnotením veľa práce?

Ako na slovné hodnotenie

videotutoriál
s V. Burjanom

Podklady na hodnotenie si treba zbierať priebežne

www.youtube.com/@vladimirburjan

Formatívne hodnotenie

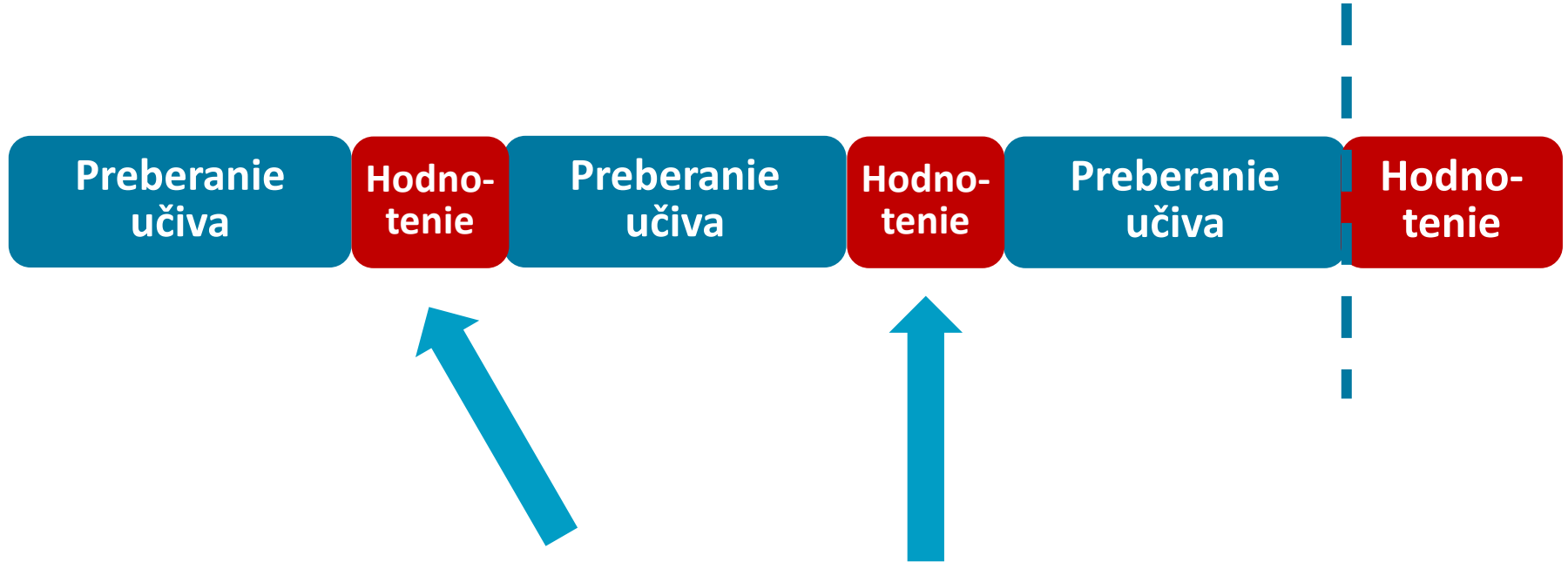
Ako prebieha u nás hodnotenie?

Rozlišovanie formatívneho a sumatívneho h.

U nás platí: priebežné = sumatívne

Všetko priebežné hodnotenie je u nás sumatívne.

Formatívne vs. sumatívne hodnotenie (Sedem dôležitých rozdielov)

Čas a frekvencia

1

Sumatívne hodnotenie sa deje **po prebratí** učiva či témy a je ho **málo**.

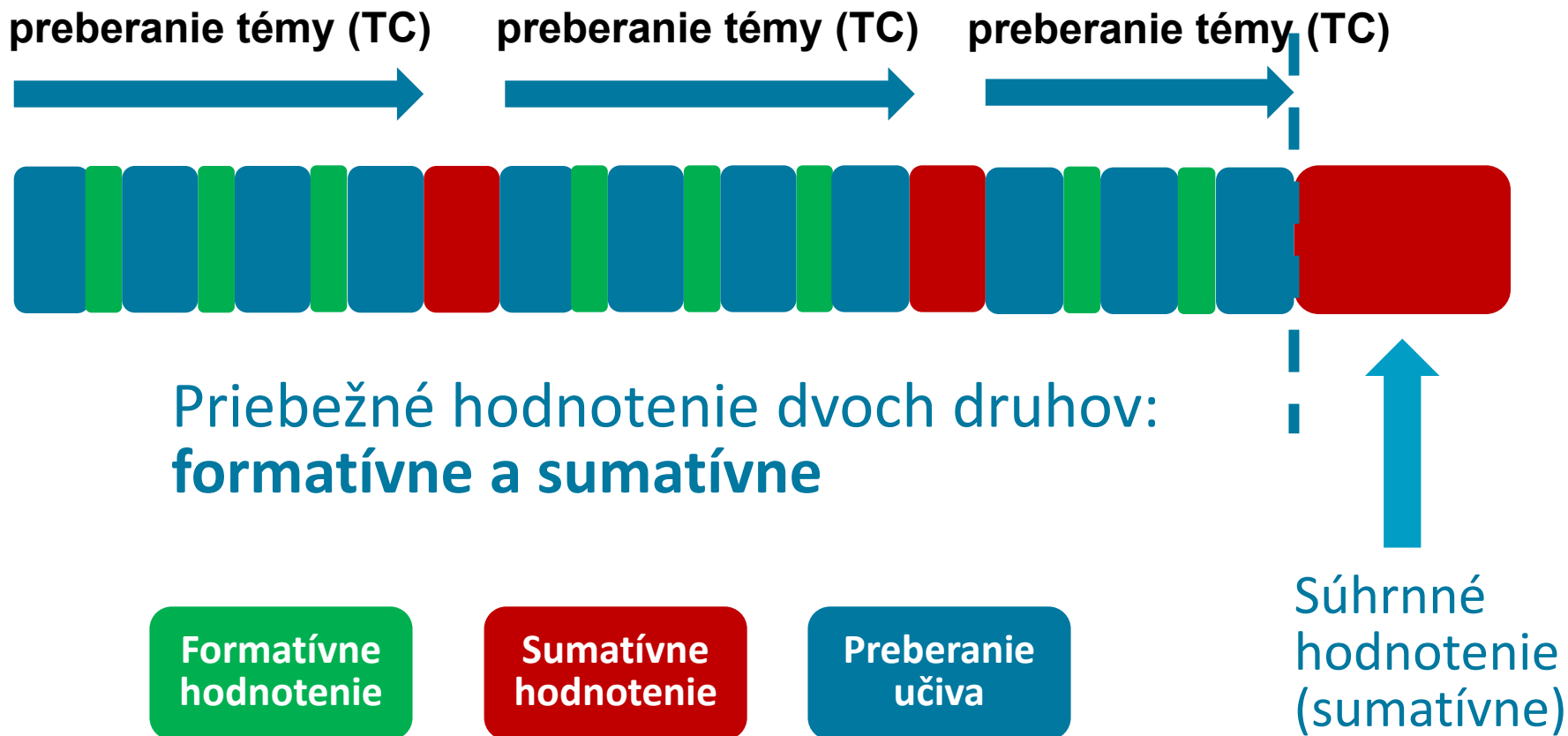
Téma

Formatívne hodnotenie sa deje **počas preberania** učiva či témy a je ho **veľa**.

Téma

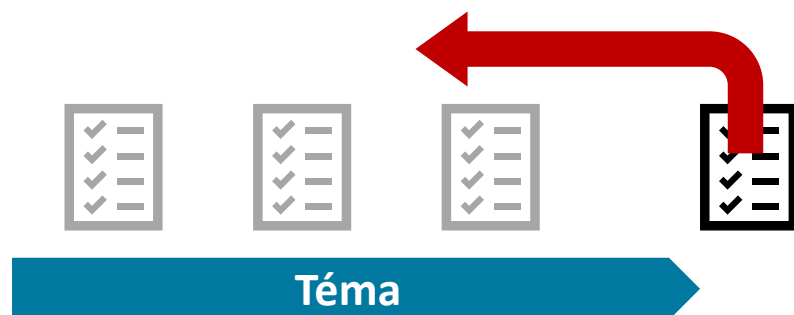
Formatívne vs. sumatívne hodnotenie

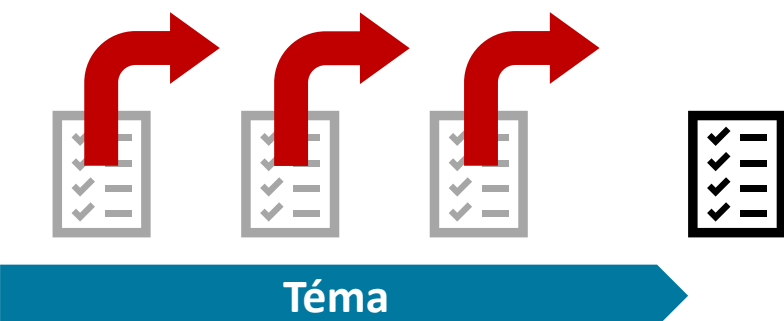
Sumatívne hodnotenie nemá vplyv na priebeh učenia sa žiakov, keďže sa deje až po jeho skončení.

Formatívne hodnotenie má mať vplyv na priebeh učenia sa žiakov, má ho formovať (odtiaľ jeho názov).

Sumatívne hodnotenie je **pohľadom dozadu**.
Je **sumarizáciou, bilanciou** toho, ako žiaci splnili ciele.

Formatívne hodnotenie je **pohľadom na súčasný stav**
a **výhľadom dopredu**. Dáva **návod, ako ďalej postupovať**.

Pri sumatívnom hodnotení sa spravidla používajú známky, prípadne body či percentá.

Formatívne hodnotenie musí pozostávať zo slovného komentára. Body, percentá či známky sú irelevantné.

Sumatívne hodnotenie je určené najmä **žiakovi** a **rodičovi**.

Formatívne hodnotenie je určené najmä **žiakovi** a **učiteľovi**. (Nie je určené rodičovi.)

*Ked' ochutnáva polievku kuchár počas varenia,
ide o **formatívne hodnotenie**.*

*Ked' ochutnáva polievku hosť v reštaurácii,
ide o **sumatívne hodnotenie**.*

Robert E. Stake

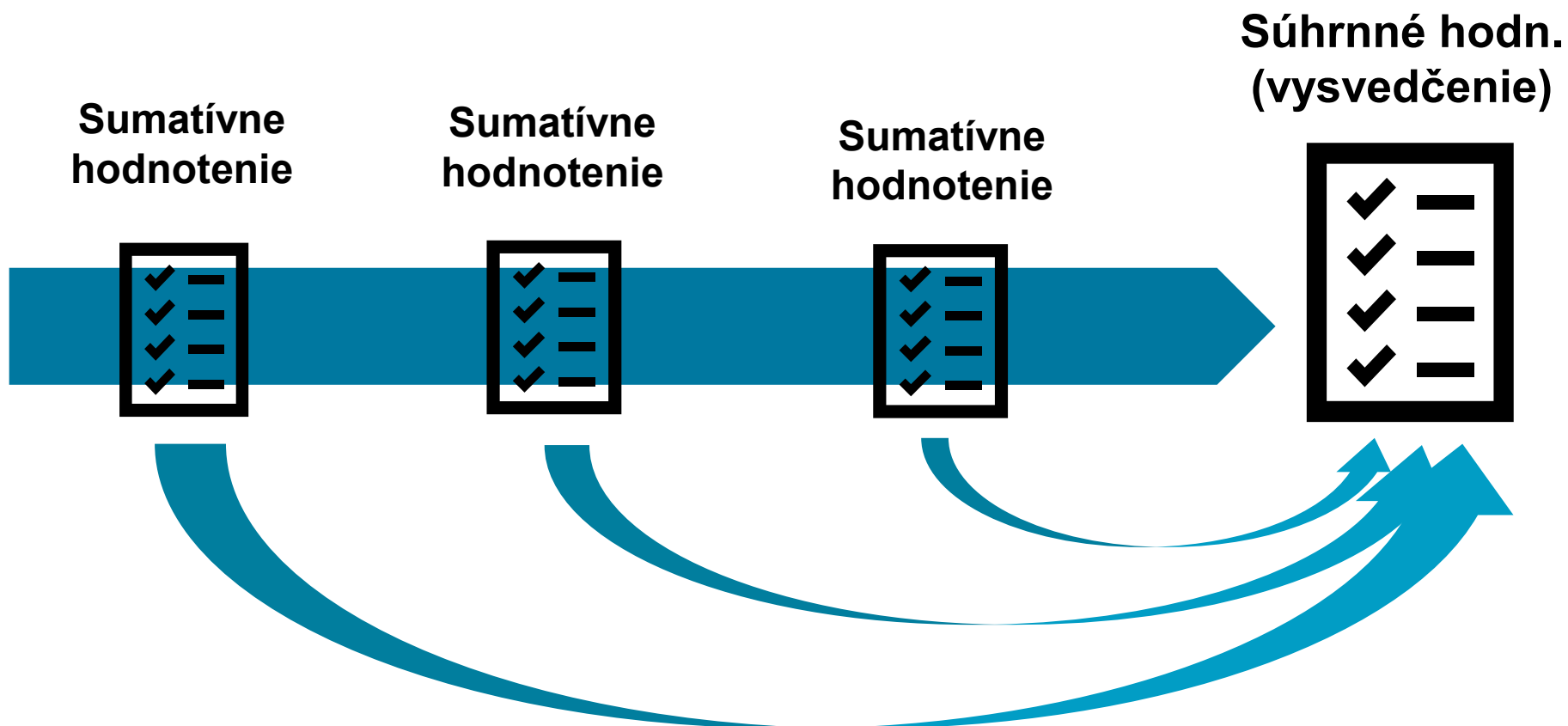
Sumatívne hodnotenie je často spojené s atmosférou nervozity, napätia, obáv, strachu či dokonca stresu.

Formatívne hodnotenie nesmie byť spojené s atmosférou strachu, inak nebude fungovať.

Sumatívne hodnotenie má vplyv na súhrnné hodnotenie.

Formatívne hodnotenie nesmie mať vplyv na súhrnné hodnotenie.

Vplyv na súhrnné hodnotenie

Hodnotenie kvality vedomostí a hĺbky porozumenia učivu

Známka má odrážať kvalitu vedomostí!

Rozdiel medzi jednotkárom a trojkárom nemá spočívať v tom, že jednotkár toho vie viac a že robí menej chýb.

Vedomosti jednotkára majú byť **hlbšie a kvalitatívne odlišné** od vedomostí trojkára.

Bloomova taxonómia vzdelávacích cieľov

Kvantitatívne rozdiely vo vedomostiach

- Žiaci mali v písomke popísať vlastnosti medi a zinku.
Žiak A popísal iba vlastnosti medi, dostal trojku.
Žiak B popísal vlastnosti oboch kovov, dostal jednotku.
Rozdiel medzi žiakmi je **iba kvantitatívny**.
- Žiaci mali vyriešiť päť (rovnocenných) úloh na sčítanie zlomkov.
Žiak A vyriešil správne dve z nich, dostal štvorku.
Žiak B vyriešil správne štyri z nich, dostal dvojku.
Rozdiel medzi žiakmi je **iba kvantitatívny**.

Kvalitatívne rozdiely vo vedomostiach

- **Žiak A** vie, že súčet veľkostí vnútorných uhlov v trojuholníku je vždy 180° , ale nevie, prečo je to tak.
- **Žiak B** to vie tiež, no vie to aj zdôvodniť (dokázať).
Rozdiel medzi žiakmi je **kvalitatívny**.

- **Žiak A** vie, že jednou z príčin vzniku II. svetovej vojny bola zlá ekonomická situácia v Európe, ale nevie vysvetliť, prečo.
- **Žiak B** to vie tiež, no vie aj vysvetliť, prečo, zlá ekonomická situácia zvyšuje riziko vojny.
Rozdiel medzi žiakmi je **kvalitatívny**.

Hodnotenie zručností a spôsobilostí

*Učiť sa o bicyklovaní a učiť sa
bicyklovať sú dve úplne rôzne veci.*

Martin Kríž

Čo znamená „ovládať bicykel“?

Čo znamená „ovládať bicykel“?

Čo tvorí obsah kurikula?

Učivo jednotlivých predmetov tvoria:

- **Pojmy**
lichobežník, sloveso, nevoľník, kremeň...
- **Fakty a tvrdenia (o pojmoch) – čo viem**
*Súčet uhlov v trojuholníku je 180 stupňov.
Hlavné mesto Francúzska je Paríž.*
- **Postupy, činnosti – čo viem robiť**

- **Slovenský jazyk a literatúra**
čítanie, písanie, písanie slohu, umelecký prednes...
- **Cudzie jazyky**
čítanie, písanie, počúvanie, hovorenie...
- **Matematika**
operácie s číslami, určovanie najmenšieho spoločného násobku, riešenie rovníc, rysovanie (geom. konštrukcie)...
- **Fyzika**
meranie, váženie, určovanie hustoty...

Činnosti

- **Hudobná výchova**
spievanie, hra na hudobný nástroj...
- **Výtvarná výchova**
kreslenie, maľovanie, modelovanie...
- **Telesná výchova**
rôzne cviky, kotúle, skoky, loptové hry...

Čo sú zručnosti?

Zručnosť je schopnosť **kvalitne** (napr. správne, bezchybne, rýchlo, automatizovane...) **vykonávať nejakú činnosť**.

Nie každú činnosť, ktorú sa učíme, potrebujeme dotiahnuť do úrovne zručnosti. Dôležité je, aby žiaci získali zručnosť v dôležitých činnostiach, ktoré budú vykonávať často.

Problémy pri hodnotení zručností

- Mnohé zručnosti je nutné testovať **prakticky, nie písomne** (testom, písomkou). Písomne možno testovať iba znalosť postupu činnosti. (Ale majú žiaci ovládať postupy aj teoreticky?)
- Zručnosti je zväčša nutné testovať **individuálne, nie hromadne**.
- Pri hodnotení zručností nám **nezostáva záznam žiakovej činnosti** (je „efemérna“).

Problémy pri hodnotení zručností

- Žiak **predvedie** činnosť, učiteľ ho pritom **pozoruje** a následne činnosť (a jej výsledok) **zhodnotí**.
- Učiteľ potrebuje (vopred) **zoznam atribútov**, ktoré má na praktickej činnosti posudzovať.
- Učiteľ potrebuje (vopred) **popis očakávaných výkonov v jednotlivých atribútoch (výstupný štandard)**.

Príklady hodnotených atribútov

- **(teoretická) znalosť postupu**
- **správnosť** (žiak vykoná všetky kroky v správnom poradí)
- **efektívnosť** (volí žiak optimálny postup?)
- **rýchlosť** (čas potrebný na vykonanie činnosti)
- **mieru chybovosti** (koľko chýb robí žiak)
- **mieru automatizácie** (kognitívna záťaž žiaka počas vykonávania činnosti)

Čo sú spôsobilosti?

- **Spôsobilosť a kompetencia sú synonymá.**
- Uprednostňuje sa však používanie termínu **spôsobilosť**.
- Dôvody:
 - Slovenský termín má prednosť pred cudzím.
 - Termín *kompetencia* je utvorený **nesprávne**, má to byť *kompetentnosť*.
(*Kompetencia* znamená právomoc).

Čo sú spôsobilosti?

Ukážka niekoľkých definícií:

- Spôsobnosť je schopnosť vykonávať určité **činnosti**, a to **na stanovenej, resp. požadovanej úrovni**. (Průcha, 2005)
- Spôsobnosť je schopnosť **účinne konať v určitom type situácií** (Perrenoud).
- Spôsobnosti by sme mohli chápať ako **prienik troch množín: vedomostí, zručností a postojov** (Hrmo, Turek, 2003).

Čo sú spôsobilosti?

Každá spôsobilosť má tri základné komponenty: vedomosti, zručnosti a postoje.

Spôsobilosť

Vedomosti

- V1
- V2
- V3
- V4

Zručnosti

- Z1
- Z2

Postoje

- P1
- P2
- P3

Tri zložky spôsobilosti – príklad

Spôsobilosť poskytovať prvú pomoc

- **Vedomosti:** základné znalosti z biológie človeka...
- **Zručnosti:** poskytnúť umelé dýchanie, masáž srdca, vedieť zastaviť krvácanie, fixovať zlomeninu...
- **Postoje:** som ochotný a pripravený poskytnúť prvú pomoc, nebojím sa toho, nečakám, že to urobia iní...

Ako hodnotiť nadobudnutie spôsobilosti?

- **Musíme otestovať, či má žiak príslušné vedomosti.**
Môžeme na to použiť štandardné nástroje, ktoré používame pri hodnotení žiakov (písomky, testy, ústne odpovede...)
- **Musíme overiť, či má žiak príslušné zručnosti.**
Musíme to robiť tak, že žiakovi zadáme praktickú úlohu a necháme ho vykonať príslušné činnosti. Učiteľ by mal žiaka pri činnosti pozorovať a mal by posudzovať nielen výsledok, ale aj priebeh.
- **Mali by sme overiť, či má žiak správne postoje.**
(To je v škole dosť problematické.)

Ako posudzovať postoje?

- **Postoje sú z trojice „vedomosti – zručnosti – postoje“ najproblematickejšie, pokiaľ ide o ich zisťovanie a posudzovanie.**
- Na rozdiel od vedomostí a zručností tu **neexistujú objektívne kritériá.**
- Ako zisťovať postoje?
 - dotazníkmi
 - rozhovormi
 - pozorovaním

*Nie je dôležité, aby žiaci vedeli,
koľko má pavúk nôh, ale aby
mu ich netrhali.*

Renata Halaxová

Sebahodnotenie a rovesnícke hodnotenie

Sebahodnotenie

- Môže byť doplnením hodnotenia zo strany učiteľa, rozhodne nie jeho náhradou.
- Často ide skôr o reflexiu, než o hodnotenie.
- Kto je jeho adresátom? (Učiteľ? Sám žiak?)
- Kedy sa má diať sebahodnotenie?
- Akou formou sa má diať? Ústne? Písomne? Má to byť monológ žiaka? Alebo rozhovor?

Atribúcia úspechov / neúspechov

Po písomke, teste, slohovej práci či odpovedi by mal učiteľ vhodnými otázkami zistiť, v čom vidí žiak **hlavné príčiny** svojho dobrého resp. slabého výsledku.

Mal(a) som smolu.

Nepreberali sme to.

Nemám na to nadanie.

Otázky boli príliš ťažké.

Slabo som sa pripravil(a).

Chýbal(a) som, keď sa to preberalo.

atď.

Atribúcia úspechov / neúspechov

Atribučná teória Bernarda Weinerja:

- **externé faktory** (učiteľ, test, šťastie, smola)
interné faktory (schopnosti, úsilie, príprava),
- **trvalé faktory** (talent)
dočasné faktory (únava, príprava)
- **ovplyvniteľné faktory** (učenie, pozornosť)
neovplyvniteľné faktory (náhoda, nadanie)

Atribúcia úspechov / neúspechov

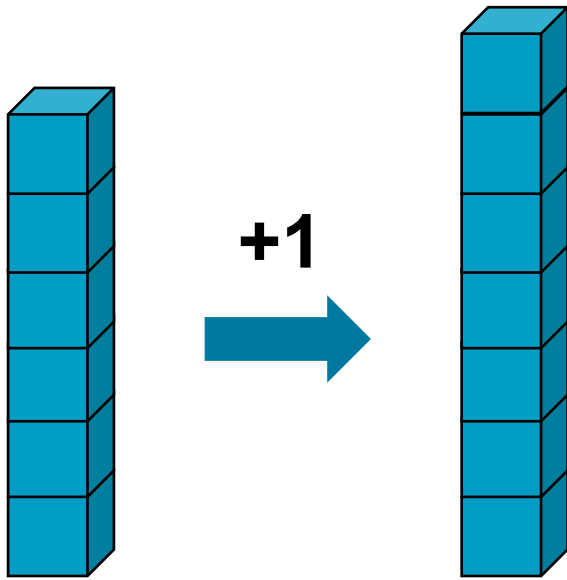
- Naším cieľom by malo byť, aby žiaci svoje úspechy a neúspechy pripisovali **interným a dočasným faktorom, ktoré vedia ovplyvniť.**
- Najhoršie je, ak žiaci svoje **neúspechy** pripisujú **trvalým faktorom, ktoré nevedia ovplyvniť.**

Rovesnícke hodnotenie

- Môže byť doplnením hodnotenia zo strany učiteľa, rozhodne nie jeho náhradou.
- Pozor na vzťahy v triednom kolektíve!
- Názor žiakov nesmie mať vplyv na hodnotenie žiaka učiteľom.

Hodnotenie osobného pokroku (ipsatívne hodnotenie)

Hodnotenie osobného pokroku

6

7

Žiak A

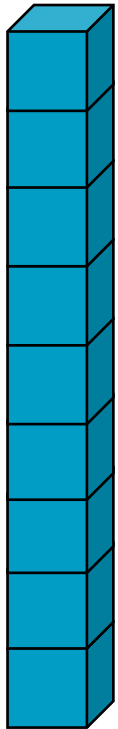

5

8

Žiak B

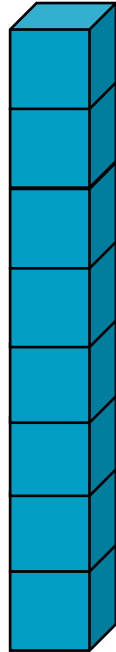
Hodnotenie osobného pokroku

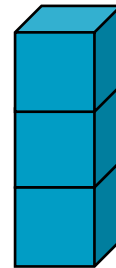
9

Žiak A

-1
→

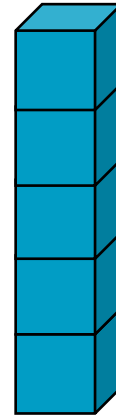

8

3

+2
→

5

Žiak B

Problémy

- Žiak s menším pokrokom môže mať objektívne výrazne lepšie vedomosti ako žiak s väčším pokrokom.
- Pokrok žiaka má zmysel sledovať a reportovať interne (medzi učiteľom, žiakom a rodičmi), ale nie smerom k verejnosti.
- Na začiatku a na konci meriame niečo iné, nejde teda o pokrok v pravom slova zmysle.

The End

Ďakujem za pozornosť

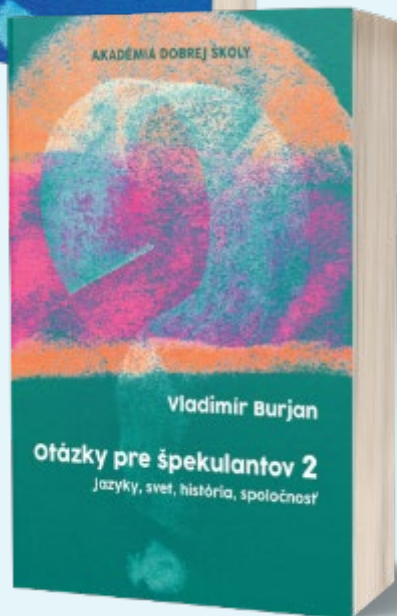
- Prezentácia z prednášky, ktorú predniesol Vladimír Burjan v stredu 22. apríla 2026 na konferencii *Zmeny v kurikule základného vzdelávania – projekt, či realita?* usporiadanej NIVAMom v Bratislave.
- Prezentáciu alebo jej časti môžete používať pri svojich vystúpeniach, ak nebudete vecne meniť jej význam a uvediete zdroj (RNDr. Vladimír Burjan).
- Kontakt na autora: burjan@dobraskola.sk

Publikácia o školskom hodnotení

**423 základných pojmov
z oblasti hodnotenia
s výkladom, komentármi
a odporúčaniami pre prax
(384 strán)**

**Dá sa objednať na
eshop.dobraskola.sk**

Knihy V. Burjana možno kúpiť na
eshop.dobraskola.sk

V. Burjan: Učiaci sa škola

Ako uskutočniť myšlienky z vizie učiace sa Slovensko na vašej škole

Vízia *Učiace sa Slovensko* vyvolala nádej, že sa naše školstvo konečne vydá na cestu potrebných zmien. Nestalo sa, no mnohí riaditelia a učitelia sa s tým odmietli zmieriť. Práve im je určená táto kniha. Obsahuje návody, ako mnohé myšlienky z *Učiaceho sa Slovenska* implementovať na ľubovoľnej škole. Venuje sa pojatiu profesie učiteľa, cieľom a obsahu vzdelávania, konštruktivistickému prístupu, individualizácii, práci s danými, hodnoteniu, prostrediu školy a ďalším témam.

350 s., 165 x 235 mm
farebná tlač 20,90 €

V. Burjan: Pedagóg v galérii

Slávne obrazy ako inšpirácia pre výchovu a vzdelávanie

Autor sa pri návštevách galérií inšpiruje slávnymi maľbami a kresbami, ktoré sa snaží „čítať“ cez optiku pedagogickej profesie či rodinnej výchovy. V známych aj menej známych výtvarných dielach (Rembrandtov *Návrat márnotrátneho syna*, Raffaelov *Šalamúnov súd*, *ikarov pôd*...) nachádza užitočné rady pre rodičov a učiteľov. Rozoberá ťažké rodičovské rozhodnutia, komunikáciu s tínedžermi, učenie sa pozorovaním, kritické myslenie či historické premeny školy.

102 s., 165 x 235 mm
farebná tlač 12,90 €

V. Burjan: Úvahy po zvonení

Krátke zamyslenia o škole, výchove a vzdelávaní

V. Burjan bol 11 rokov šéfredaktorom časopisu DOBRÁ ŠKOLA, v ktorom pravidelne publikoval stĺpček *Úvahy po zvonení*. V ňom prinášal svoje pohľady (často originálne) na rôzne aspekty pedagogickej práce. Zo 139 úvah, ktoré vyšli v DOBREJ ŠKOLE, sa do knihy dostalo 110 venovaných nadčasovým témam. Sú rozdelené do 11 tematických kapitol: *Slová, Ciele, Učivo, Metódy, Klíma, Výchova, Učitelia, Žiaci, Rodičia, Systém, Budúcnosť*. Úvahy sú doplnené 39 editoriálmi.

192 s., 130 x 200 mm
čiernobiela tlač 11,90 €

V. Burjan: Otázky pre špekulantov 1

Logika, matematika, vesmír, kalendár, živá a neživá príroda

V. Burjan: Otázky pre špekulantov 2

Jazyky, svet, história, spoločnosť

Špekulanti sú ľudia, ktorí majú otvorenú myseľ, v ktorých svet vyvoláva množstvo otázok a ktorí cítia potrebu všetkému prísť na kľb. Občas sa takíto žiaci vyskytnú aj v škole. Niektorí učitelia sú z nich nadšení, iní si s nimi nevedia rady. Nedokážu ich zaujať, nedokážu odpovedať na ich otázky, nedokážu sa venovať súčasne „špekulantom“ aj zvyšku triedy.

Otázky z týchto kníh vám pomôžu týchto žiakov zamestnať. A určite zaujmú aj vás. Prvý diel *Otázky pre špekulantov 1* je zameraný na prírodovednú oblasť, v druhom si prídu na svoje milovníci jazykov, histórie či diania v spoločnosti. Knihy obsahujú 333 otázok, ktoré nepustíte z hlavy, kým neprídete na odpoveď.

440 s., 165 x 235 mm
farebná tlač 27,90 €

Uvedená cena je za oba diely spolu.
Prvý diel sa už samostatne nepredáva.
Druhý diel stojí samostatne 15,90 €.

V. Burjan: Školské hodnotenie, skúšky a testy

Najdôležitejšie pojmy s komentármi

Netradičný výkladový slovník obsahujúci 423 pojmov z oblasti školského hodnotenia, skúšok a testov, ktorým by mal rozumieť každý pedagóg. Heslá sú rozdelené do 18 tematických kapitol a v rámci každej z nich sú zoradené do zmysluplného poradia. Jednotlivé kapitoly tak možno čítať aj ako súvislý študijný text.

Kniha je určená učiteľom základných a stredných škôl, ktorí hľadajú praktické odporúčania, ako postupovať v konkrétnych hodnotiacich situáciách.

384 s., 165 x 235 mm
farebná tlač 21,90 €

eshop.dobraskola.sk/knihy